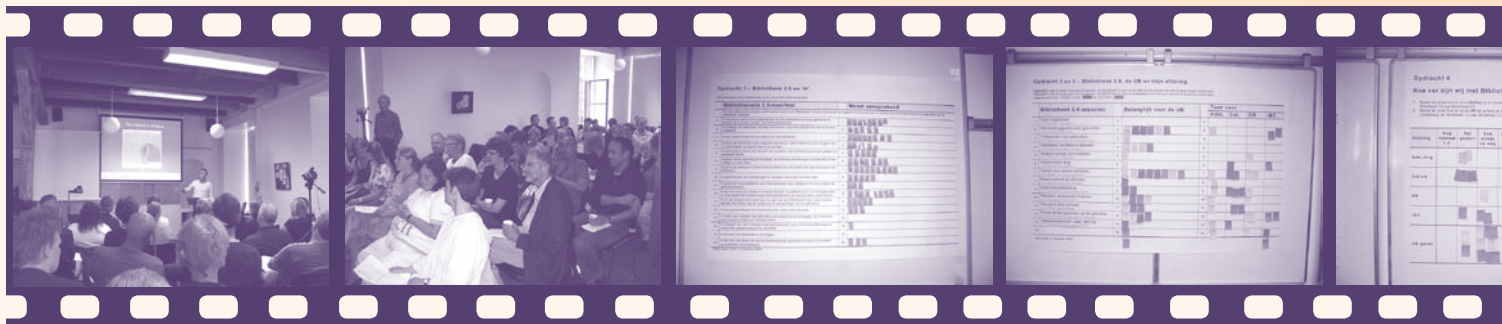

Bibliotheek Twee punt nul

Frank den Hollander f.j.den.hollander@rug.nl

Donderdag 21 juni 2007 verzamelden zo'n vijftig medewerkers van de Universiteitsbibliotheek zich in het pand van hun burens, de Open Universiteit, om een middag lang van gedachten te wisselen over het begrip Bibliotheek 2.0.

De term Bibliotheek 2.0 wordt gebruikt voor de bibliotheektoepassingen die in de nieuwe generatie van het internet, Web 2.0, mogelijk zijn. De essentie van deze gedachte is, dat het internet snel verandert. Niet langer zijn er louter statische websites waar gebruikers hun informatie vandaan halen, maar steeds meer wordt interactiviteit het sleutelwoord.

In zijn openingswoord namens het organiserend team verwoordde vakreferent Ane van der Leij het zo: "Als gebruikers van bibliotheken onderling informatie gaan delen en ordenen, en daarmee ook informatie beschikbaar gaan stellen, dan begeven zij zich op het domein dat wij als bibliothecarissen als het onze beschouwen. Dat vereist dat wij kennis nemen van de tools die onze gebruikers blijkbaar vanzelfsprekend gebruiken in hun informatieomgeving: Facebook. del.icio.us. Flickr. MySpace. Second Life. LibraryThing. IM. Meebo. YouTube. Google Maps Mashups. RSS. Bloglines. Ning. Dat vereist dat wij onze diensten als bibliotheek aanbieden in die informatieomgeving. Dat vereist een andere houding en een andere werkwij-

ze. Dat vereist een bibliothecaris 2.0."

Social software

Informatiespecialist Wouter Gerritsma van Wageningen UR deed de aftrap van de themamiddag. Hij gaf een overzicht van de zogeheten *social software* die ons tegenwoordig ter beschikking staat: weblogs, communities als Hyves, Twitter en wiki's; allemaal interactieve webapplicaties die volgens sommigen uiteindelijk de lokaal geïnstalleerde software overbodig zullen maken. Een gebruiker kan nu zelf de 'content' verrijken, zelf publiceren, maar vooral ook informatie delen met anderen.

In het vorige nummer van Pictogram schetste Guus van den Brekel al de voordelen die zo iets kan bieden voor de bibliotheek: "Als je van je website een blog zou maken, kunnen gebruikers reageren op de dingen die erop staan. Even een wilde gedachte: in plaats van een nieuw record in de catalogus in te voeren, zou men elk nieuw boek als een *blogpost* kunnen aanbieden met daarbij een commentaarmogelijkheid. Op elk moment van de dag kan men zien welke

boeken er zijn toegevoegd, er zit een plaatje bij van het omslag, je kunt het onderwerp lezen, er is een link naar reviews die over het boek zijn verschenen, en geef maar commentaar!"

Inmiddels, zo vertelde Wouter Gerritsma tijdens de themamiddag, is men in Wageningen voorzichtig begonnen met zo'n 'sociale catalogus': gebruikers hebben de mogelijkheid commentaar te leveren op een geleend boek. Vooralsnog wordt hier slechts schoorvoetend gebruik van gemaakt, maar het begin is er.

Vervolgens had Gerritsma het over 'push versus pull'. Was er in het oude bibliotheekmodel vooral sprake van 'pull' – de leden komen naar de bibliotheek voor informatie – in de nieuwe versie gaat het om 'push': de bibliotheek verspreidt informatie, zet de inhoud klaar voor de gebruiker en gaat de wijde wereld in om de content te bezorgen op de plek waar de gebruiker zich bevindt.

De content niet verwaarlozen

Na Wouters betoog kregen de UB-afdelingshoofden Peter van

Bloggen

Tot Wouter Gerritsma's ontzetting (hij onderhoudt een voortdurend aangevuld en veelgelezen weblog over bibliotheekvernieuwing) werd de stelling 'Ik stimuleer mijn bibliotheek om te bloggen' door de Groningers amper onderschreven. Op zijn eigen blog beschreef Wouter zijn gevoelens aldus: "Daar tref je mij als actieve blogger wel rechtsreeks in het hart. Met een blog heb je een kanaal in handen om informatie tijdig en effectief te kunnen publiceren. Je bibliotheekleden kunnen dat tot zich nemen op de site, in hun feed-reader of via de mail. En je hebt een medium in handen om respons te verzamelen of gebruikers op een directe wijze om feedback te vragen."

Op de afsluitende borrel was de stemming er desalniettemin één van optimisme; de medewerkers hadden een inspirerend inblik gekregen in een nieuwe wereld. Het motto van de themamiddag was **U.better.B.2.0**: of de bibliotheek rücksichtslos achter de moderne muziek aan moet lopen is de vraag, maar dat de bibliotecaris goed om zich heen moet blijven kijken staat vast. Op het weblog van de afdeling Informatievoorziening & Collectievorming (want er wordt wel degelijk geblogd in Groningen) concludeerde Ane van der Leij de volgende dag:

"We zitten op geweldige content en op uitstekende metadata. Web2.0-applicaties bieden allerlei mogelijkheden om die content met elkaar te verbinden en naar buiten te brengen naar die platformen waar onze gebruikers zich bij voorkeur ophouden. (...) 'Ik gooi oude werkwijzen overboord als er betere zijn, ook al leken die oude werkwijzen ooit fantastisch' was de stelling die het meest werd onderschreven. De uitdaging is nu om dat goede voornemen in zinnige daden om te zetten."

Laarhoven en Henk Ellermann zeer kort de gelegenheid hun gehoor te prikkelen met enkele rake bespiegelingen. Van Laarhoven richtte zich rechtstreeks tot de directie: op de werkvloer wordt op de deuren gebonkt en geroepen om veranderingen, geef ons de ruimte te onderzoeken hoe we hiermee om kunnen gaan. Ellermann daarentegen legde de nadruk vooral op de content. De bibliotheek bezit een schat aan informatie, was zijn stelling; met toevoeging van de goede metadata kunnen we hieraan ons bestaansrecht blijven ontlend. Zorg ervoor dat je je informatie op orde hebt, en de gebruikers zullen blijven toestromen! De bibliotheek kan zich wel gaan manifesteren op Hyves, Second Life, of via sms'jes met haar gebruikers gaan communiceren, maar dan verwar je het middel met het doel. "Heeft de uitvinding van de telefoon de bibliotheek revolutionair veranderd?" vroeg Henk later zich in dit verband later retorisch af op zijn weblog.

Manifest

De rest van de middag praatte de UB-medewerkers in kleine groepjes over het onderwerp door. Er werden (voor deze gelegenheid vertaalde) stellingen besproken uit het bekende Librarian 2.0 Manifesto van Laura Cohen, zoals:

- Ik zorg dat ik op de hoogte blijf van de informatiecultuur van onze gebruikers en probeer die kennis te vertalen naar bibliotheekdiensten.
- Ik werk actief mee aan de voortgang van mijn bibliotheek.
- Ik geniet van de opwindende en het plezier van positieve verandering en straal dat uit naar collega's en gebruikers.

Ook werd gekeken hoe ver de verschillende afdelingen van de bibliotheek al waren in het '2.0-denken' en hoe ver de bibliotheek als organisatie in haar geheel al was op het pad tussen 1.0 en 2.0. De resultaten van wat in deze groepjes was besproken werden uiteindelijk weer gepresenteerd in een geanimeerde slotzitting.

Links:

- De PowerPointpresentatie van Wouter Gerritsma: www.slideshare.net/Wowter/web-20-bibliotheek-20-en-bibliotheekgebruikers
- Het Librarian 2.0 Manifesto van Laura Cohen (als filmpje): www.youtube.com/watch?v=ZblrRs3fkSU
- De weerslag van deze themamiddag op verschillende weblogs:
 - » Wouter Gerritsma: www.wowter.nl/blog/2007/06/bibliotheek-20-bij-de-ub-groningen.html
 - » Ane van der Leij op het weblog van de afdeling I&C: <http://ienc.weblog.ub.rug.nl/ane/253>
 - » Een reactie van vakreferent Jacob van Sluis op hetzelfde weblog: <http://ienc.weblog.ub.rug.nl/jacob/258>
 - » Henk Ellermann op zijn eigen weblog: <http://digilib.weblog.ub.rug.nl/node/123>
- Het interview met Guus van den Brekel in Pictogram 2, 2007: www.rug.nl/cit/organisatie/pictogram/2007-2/Interview.pdf